

Asiakaskokemusjaoston lausunto palvelujärjestelmän uudistuksesta (R4) erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus

Aluehallitus on kokouksessaan 10.2.2025 päättänyt lähettää luonnoksen palvelujärjestelmän uudistuksesta (R4) lausunnoille hyvinvointialueen lautakuntiin, jaostoihin, lakisääteisiin ja vapaaehtoisein vaikuttamistoimielimiin sekä aluevaltuustoryhmille, Pohjois-Savon kuntiin ja Pohjois-Savon liittoon. Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan palveluiden järjestämisvastuu on yleisillä palveluilla, joten asiakaskokemusjaosto lausuu uudistuksesta näkökulmanaasiakkaiden yhdenvertaisuus ja palveluihin pääsy.

Luonnoksessa on esitetty kolme erilaista mallia tuottaa erikoissairaanhoidon palveluita jatkossa. Malleissa on eroavaisuuksia siinä, miten erikoissairaanhoidon palveluita tuotetaan Pohjois-Savon hyvinvointialueella muualla kuin Kuopion yliopistollisessa sairaalassa.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon yhteistyön kehittäminen tulee olla uudistuksen keskeisenä ohjaavana tekijänä.

Avoterveydenhoidon poliklinikkatoiminta

SOTE- ja PELA-uudistuksen keskeinen tavoite on vahvistaa peruspalveluita ja turvata kattavat ja tasalaatuiset palvelut. R4 uudistuksen tulee tukea näitä tavoitteita. Toimiakseen tehokkaasti perusterveydenhuolto tarvitsee joustavan mahdollisuuden erikoissairaanhoidon tarjoamaan tukeen.

Asiakaskokemusjaosto pitää tärkeänä erikoissairaanhoidon integroimista perusterveydenhoitoon nykyistä vahvemmin ja niin, että KYSin lisäksi Iisalmen ja Varkauden sairaaloissa on jatkossakin erikoislääkäripoliklinikoita ja leikkaustoimintaa. Uudistuksessa on huomioitava palvelutarpeiden epätasainen jakautuminen hyvinvointialueen sisällä, myös erikoissairaanhoidon palveluita on oltava saatavissa siellä missä palvelutarve on suurta. Iisalmen ja Varkauden sairaaloiden vahvaa asemaa hyvinvointialueen erikoissairaanhoidossa korostaa myös muuttuneen maailmantilanteen vaatima alueen valmius- ja varautumissuunnittelu. Hajautetusti tuotetut erikoissairaanhoidon palvelut ovat keskeinen osa alueen huoltovarmuutta.

Myös muuta avoterveydenhoidon poliklinikkatoimintaa erikoissairaanhoidon tukemana tulee toteuttaa huomioiden maakuntamme laajuus, pitkät matkat ja asiakkaiden mahdollisuus saada apua läheltä. Erityisesti pitkäaikaissairauksien, jotka edellyttävät toistuvia seuranta- / vastaanottokäyntejä, hoitoa tulee toteuttaa myös jatkossa Iisalmissa ja Varkaudessa. Asiakkaiden yhdenvertaisuuden ja kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta useita käyntejä vaativien sairauksien hoito on järjestettävä

mahdollisimman lähellä asiakkaita, jolloin käyntien vaatima aika ja kustannukset pysyvät kohtuullisena.

Poliklinikkatoimintaa tulee kehittää perusterveydenhuoltoa tukevaksi. Lähet- ja konsultaatiokäytäntöjen uudistaminen on kannatettavaa myös vaikuttavuuden ja terveyshyödyn näkökulmasta. Tavoitteena pitää olla, että asiakkaiden tarvitsemia palveluita hoidetaan nykyistä pidemmälle perusterveydenhuollon yksiköissä erikoissairaanhoidon vahvalla tuella.

Päivystys

Uudistuksessa päivystyksen, sote-keskusten ja liikkuvien päivystys- ja sairaalapalveluiden yhteistyötä lisätään. Muutoksen tavoitteena on hoitajakson lyhentäminen päivystysosastolla ja potilaskierron tehostaminen. Tavoite on kannatettava.

Muutoksen edellytyksenä on R2 mukaisten toimenpiteiden kuten liikkuva sairaala, kotiutusyksikkö ja ikääntyneiden kotiin vietävien palvelujen riittävä resurssointi ja eteneminen tavoitteen mukaisesti.

Kuopion perusterveydenhoidon päivystyksen siirtoa KYSiin tulee arvioida KYSin resurssien kuten henkilöstön ja tilojen riittävyyden sekä asiakkaiden näkökulmasta. Kuopion asukasmäärä huomioiden päivystyksen keskittäminen KYSille, jonne tulee jo muutoinkin maakunnan alueelta päivystyspotilaita, voi tuoda myös haavoittuvuutta ko. palvelujärjestelmään.

Leikkaustoiminta ja invasiiviset toimenpiteet

Tavoitteena on viiveetön, sujuva ja lyhytjälkihoitoiseen kirurgiaan painottuva toiminta. Tavoite on kannatettava. Toimintamallin kehittämisen rinnalla on huolehdittava R2-uudistuksen mukainen kotiin vietävien palvelujen riittävä resurssointi.

Tutkimus ja opetus

Uudistuksen tavoitteena oleva opetusvastaanottotoiminnan potilasmäärien kasvattaminen sekä opetuksen ja palvelutuotannon integraatio on kannatettava esitys. Opetusvastaanottotoiminnan käynnistäminen lisää osaltaan hoidon saatavuutta. Asiakas saa vastaanottokäynnillä useamman asiantuntijan huolellisen tutkimuksen ja kokonaisvaltaisen arvioinnin tilanteestaan.

Myös kliinisen tutkimuksen vahvistaminen ja integrointi palvelutuotantoon on kannatettavaa. Yksi sote-uudistuksen tavoitteista on hoidon vaikuttavuuden arviointi ja varmistaminen.

Lopuksi

Vaikka uudistuksen pääpaino on nykytoiminnan tehostamisessa, tulee kaikkia toimintojen muutoksia arvioida aina asiakkaiden näkökulmasta, jotta hoitoon hakeutuminen ja mahdollisuus saada apua eivät viivästy tai vaarannu. Uudistusta on arvioitava erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien näkökulmasta.